

Vyhodnocení realizačního projektu záchranného programu sysla obecného (*Spermophilus citellus*) v ČR pro rok 2024

V následujícím přehledu jsou uvedeny aktivity, které proběhly v rámci realizace záchranného programu v roce 2024. U jednotlivých opatření je kurzívou uveden plán činností, který byl navržen v realizačním projektu (dále „RP“) pro rok 2024 a v návaznosti je uvedena realizace činností v tomto roce. Číslování jednotlivých kapitol respektuje a odkazuje k členění v ZP.

3.1 Péče o biotop

3.1.1 Zajištění optimální péče o lokality s výskytem sysla obecného

RP:

V roce 2024 bude opět zajištěn management na všech z hlediska početnosti nejvýznamnějších lokalitách výskytu sysla obecného, tzn. na lokalitách s odhadem početnosti min. 100 jedinců podle posledního monitoringu z roku 2023 nebo se stoupající početností v posledních letech, dále na posilovaných a nově založených lokalitách a dle možnosti pak i na ostatních méně početných lokalitách. Kosení či pastva nebudou zajištěny především na lokalitách, na kterých mají kolonie izolovaný nebo roztroušený výskyt ve značně heterogenním prostředí vinic, sadů a zahrad. V takových podmínkách není možné ani smysluplné zavést jednotný a pravidelný management.

Na organizačním zajištění managementu se budou podílet garanti jednotlivých lokalit, regionální pracoviště AOPK ČR, případně i jiné subjekty (např. místní aerokluby, krajské úřady). Popis činností a plánované zdroje financí viz Tab. 1.

Tabulka 1. Přehled plánovaných příspěvků na management lokalit s výskytem sysla obecného pro rok 2024.

Lokalita	Činnost	Garant smlouvy/ projektu	Organizace	Zhotovitel	Zdroj dotace
Bezděčín	kosení	Petr Lumpe/ Radek Kouřík	AOPK ČR – RP SCHKO Kokořínsko – Máchův kraj/KÚ Středočes. kraje	Aeroklub Mladá Boleslav	NPO- POPFK/KÚ
Bořítov	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Bořítov	NPO-POPFK
Břeclav - Ladná	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Břeclav	NPO-POPFK
Hliniště	pastva	Veronika Dočekalová	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Malá Černoc s.r.o.	NPO-POPFK
Hodkovice n/Mohelkou	kosení	Václav Luka	AOPK ČR – RP Liberecko	Aeroklub Hodkovice nad Mohelkou	NPO-POPFK

<i>Hrádek</i>	<i>kosení</i>	<i>Veronika Dočekalová</i>	<i>AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří</i>	<i>Aeroklub Raná</i>	<i>PPK</i>
<i>Jamolice</i>	<i>kosení</i>	<i>Lenka Slavíková</i>	<i>AOPK ČR – RP Jižní Morava</i>	<i>Eliška Bláhová, Patrik Vojtek</i>	<i>NPO-POPFK</i>
<i>Kolín</i>	<i>kosení</i>	<i>Tereza Vachková</i>	<i>KÚ Středočeského kraje</i>	<i>Aeroklub Kolín</i>	<i>KÚ</i>
<i>Kyjov - Milotice</i>	<i>kosení</i>	<i>Lenka Slavíková</i>	<i>AOPK ČR – RP Jižní Morava</i>	<i>Aeroklub Kyjov</i>	<i>NPO-POPFK</i>
<i>Loděnice</i>	<i>kosení, pastva</i>	<i>Jaroslav Veselý</i>	<i>AOPK ČR - RP Střední Čechy</i>	<i>Jan Habetin, Ivana Marhoulová ml.</i>	<i>NPO-POPFK</i>
<i>Medlánky</i>	<i>kosení</i>	<i>Lenka Slavíková</i>	<i>AOPK ČR – RP Jižní Morava</i>	<i>Aeroklub Brno - Medlánky</i>	<i>NPO-POPFK</i>
<i>Mirotslav</i>	<i>kosení</i>	<i>Lenka Slavíková</i>	<i>AOPK ČR – RP Jižní Morava</i>	<i>Aeroklub Mirotslav</i>	<i>NPO-POPFK</i>
<i>Mohelno</i>	<i>kosení</i>	<i>Jana Matrková</i>	<i>AOPK ČR – RP Vysočina</i>	<i>Bernard Macek</i>	<i>PPK A</i>
<i>Nad Řekami</i>	<i>pastva, odkřovinění</i>	<i>Jaroslav Knotek</i>	<i>KÚ Jihomorav. kraje</i>	<i>Bernard Macek</i>	<i>KÚ</i>
<i>Odolický vrch</i>	<i>pastva, odkřovinění</i>	<i>Veronika Dočekalová</i>	<i>AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří</i>	<i>Farma Tarleta</i>	<i>NPO-POPFK</i>
<i>Písečný vrch</i>	<i>pastva</i>	<i>Radovan Douša</i>	<i>KÚ Ústeckého kraje</i>	<i>Jan Hála</i>	<i>KÚ</i>
<i>Radouč</i>	<i>kosení, pastva</i>	<i>Petr Lumpe</i>	<i>AOPK ČR – RP SCHKO Kokořínsko – Máchův kraj</i>	<i>Statutární město Mladá Boleslav</i>	<i>NPO-POPFK</i>
<i>Raná</i>	<i>kosení, přepasení, výřezy</i>	<i>Veronika Dočekalová</i>	<i>AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří</i>	<i>Jan Hála, Farma Malá Černoc, ku-ku s.r.o.</i>	<i>PPK A, NPO-POPFK</i>
<i>Roudnice n/L</i>	<i>kosení</i>	<i>Veronika Dočekalová</i>	<i>AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří</i>	<i>Aeroklub MAS Roudnice n. L.</i>	<i>NPO-POPFK</i>
<i>Strakonice</i>	<i>kosení</i>	<i>Tomáš Bodnár</i>	<i>AOPK ČR – RP Jižní Čechy</i>	<i>Aeroklub Strakonice</i>	<i>NPO-POPFK</i>
<i>Velká Dobrá</i>	<i>kosení</i>	<i>Lucie Palivcová</i>	<i>AOPK ČR – RP Střední Čechy</i>	<i>Blue Sky Airport s.r.o.</i>	<i>NPO-POPFK</i>
<i>Velké Pavlovice</i>	<i>kosení, výřez</i>	<i>Lenka Slavíková</i>	<i>AOPK ČR – RP Jižní Morava</i>	<i>ALKA Wildlife</i>	<i>NPO-POPFK</i>
<i>Vyškov</i>	<i>kosení</i>	<i>Lenka Slavíková</i>	<i>AOPK ČR – RP Jižní Morava</i>	<i>Aeroklub Vyškov</i>	<i>NPO-POPFK</i>

Realizace:

Management na většině lokalit výskytu sysla byl v roce 2024 zajištěn převážně dle původního plánu. Vzhledem k administrativním průtahům se bohužel nestihly zasmluvnit práce na lokalitách Radouč, Velká Dobrá a částečně i na lokalitě Bezděčín, nezbytný management však byl po domluvě na těchto lokalitách proveden. Neproběhly pouze práce na lokalitě Velké Pavlovice, kde byl naplánován prvotní management na nově zařazených pozemcích s minimálním výskytem syslů. Tyto práce se pokusíme zrealizovat v následujícím roce. U několika lokalit byl příspěvek vyplacen z jiného než původně plánovaného zdroje financí. Tabulka 2 uvádí pro srovnání seznam lokalit, na kterých byl v roce 2024 management pro sysla obecného finančně podpořen, včetně zhotovitelů a proplacených částek.

Kromě managementu lokalit bylo v sezóně 2024 (především v jarním období) realizováno i příkrmování sýslů na několika vybraných lokalitách. Jednalo se o lokalitu Raná, kde byl v roce 2021 zaznamenán výrazný pokles početnosti a populace zde stále příliš nenarůstá, a o nově založené lokality v Českém středohoří nedaleko vrchu Raná, které po výsadcích také spíše stagnují (Písečný vrch, Hliniště, Odolický vrch). Příkrmování na těchto lokalitách bylo motivováno snahou pomoci těmto koloniím překlenout náročné období prvních let po výsadku a nastartovat pozitivní trend vývoje početnosti tak, aby se kolonie začaly samovolně rozšiřovat a postupně tak vytvářet uvažovanou metapopulaci. Příkrmování bylo finančně i personálně zajištěno ze strany SCHKO České středohoří.

Tabulka 2. Přehled lokalit s finančním příspěvkem za dané plánované managementy pro sýsla v roce 2024. K uvedeným částkám je třeba uvést, že na některých lokalitách probíhá obdobný management i ve prospěch jiných ohrožených druhů a není proto vždy možné částky považovat za přesné náklady vynaložené jen na podporu sýsla.

Lokalita	Činnost	Garant smlouvy/ projektu	Organizace	Zhotovitel	Zdroj dotace (částka)
Bezděčín	kosení	Radek Kouřík	KÚ Středočes. kraje	Aeroklub Mladá Boleslav	KÚ (570 935 Kč)
Bořítov	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Bořítov	NPO-POPFK (43 890 Kč)
Břeclav - Ladná	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Břeclav	NPO-POPFK (69 877,50 Kč)
Hliniště	pastva	Veronika Dočekalová	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Farma Malá Černoc	NPO-POPFK (208 033,80 Kč)
Hodkovice n/Mohelkou	kosení	Václav Luka	AOPK ČR – RP Liberecko	Aeroklub Hodkovice nad Mohelkou	NPO-POPFK (40 000 Kč)
Hrádek	kosení	Veronika Dočekalová	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Aeroklub Raná	NPO-POPFK (174 639,44 Kč)
Jamolice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Eliška Bláhová, Patrik Vojtek	NPO-POPFK (51 502,44 Kč)
Kolín	kosení	Tereza Vachková	KÚ Středočeského kraje	Aeroklub Kolín	KÚ (197 979 Kč)
Kyjov - Milotice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Kyjov	NPO-POPFK (161 700 Kč)
Loděnice	pastva	Jaroslav Veselý	AOPK ČR - RP Střední Čechy	Jan Habetín, Ivana Marhoulová ml.	PPK (49 000 Kč)
Medlánky	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Brno - Medlánky	NPO-POPFK (136 867,50 Kč)
Mirotslav	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Miroslav	NPO-POPFK (54 862,50 Kč)
Mohelno	pastva, kosení	Jana Matrková	AOPK ČR – RP Vysočina	Bernard Macek	PPK A (164 550 Kč)
Nad Řekami	pastva, odkřovinění, seč	Jaroslav Knotek	KÚ Jihomorav. kraje	Bernard Macek, Adam Martiško	KÚ (351 250 Kč)
Odolický vrch	pastva,	Veronika	AOPK ČR – RP	Farma Tarleta, ku-	NPO-POPFK

	odkřovinění	Dočekalová	SCHKO České středohoří	ku s.r.o.	(479 701,92 Kč)
Písečný vrch	pastva	Radovan Douša	KÚ Ústeckého kraje	Farma Malá Černoc	KÚ/zem. dotace (závazek AEKO)
Raná	kosení, mulčování, přepasení,	Veronika Dočekalová	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Aeroklub MAS Roudnice n. L.	NPO-POPFK (373 324,35 Kč)
Roudnice n/L	kosení	Veronika Dočekalová	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Aeroklub MAS Roudnice n. L.	NPO-POPFK (248 120 Kč)
Strakonice	kosení	Tomáš Bodnár	AOPK ČR – RP Jižní Čechy	Aeroklub Strakonice	NPO-POPFK (44 467,50 Kč)
Vyškov	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Vyškov	NPO-POPFK (218 716,57 Kč)

V rámci projektů Monitoring a podpora sysla obecného na jižní Moravě 2024 a LIFE Sysel, realizovaných organizací ALKA Wildlife, byla udržována sečená louka s vysazenými ovocnými stromy u letiště v Miroslavi a dvě stepní stráně ve Velkých Pavlovicích. Dále s finanční podporou od NP Podyjí byly koseny dvě louky u Hnanic.

3.1.2 Obnova lokalit s biotopem vhodným pro sysla obecného

RP:

V rámci tohoto opatření nejsou zatím pro rok 2024 plánovány žádné konkrétní aktivity. Na lokalitách, které připadají v úvahu pro další repatriace (Písečný vrch, Hliniště – Milá, Strakonice, Odolický vrch, Božice - Borotice) je stav biotopu uspokojivý, po finálním výběru místa pro repatriaci bude opětovně zkontrolován a v případě potřeby budou zajištěny potřebné úpravy.

Realizace:

Po jarním monitoringu a zjištění stavu v jednotlivých odchovech byly nakonec pro vypouštění syslů vybrány lokality Strakonice, Odolický vrch a Božice – Borotice. Na žádné z těchto lokalit nebylo třeba provádět žádný speciální obnovní management.

3.2 Péče o druh

3.2.1 Udržování odchovů sysla pro účely repatriací a posilování populací

RP:

ZOO Praha

V již fungujícím odchovu v ZOO Praha bude v roce 2024 pokračovat základní péče o voliéru, dokrmování syslů a pastva lokality, které budou zajišťovat pracovníci ZOO. Je třeba pokračovat ve spolupráci se ZOO Praha a uzavřít dohodu o spolupráci při realizaci ZP, zejména kvůli plánovanému rozšiřování chovu a přesunu jedinců do nově zbudované voliéry na Dívčích hradech.

ZOO Brno

V odchovu v ZOO Brno, který byl založen v roce 2015, bude v roce 2024 pokračovat základní péče o voliér, dokrmování sýslů a kosení vegetace, které budou zajišťovat pracovníci ZOO. Na jaře po probuzení sýslů bude provedena kontrola a pozorování zvířat v odchovu.

ZOO Hluboká nad Vltavou

V odchovu v ZOO Hluboká nad Vltavou, resp. v ZS Rozovy u Temelína, který byl založen v roce 2016, bude v roce 2024 pokračovat základní péče o voliér, dokrmování sýslů a kosení vegetace, které budou zajišťovat pracovníci ZOO. Na jaře po probuzení sýslů bude provedena kontrola a pozorování zvířat v odchovu a následně v červnu, kdy by už měla na lokalitě aktivovat tohoroční mláďata, budou provedeny kontrolní odchyty a čipování.

Záchranná stanice (ZS) Vlašim

V odchovu v ZS Vlašim, který byl založen v roce 2015, bude v roce 2024 pokračovat základní péče o voliér, dokrmování sýslů a kosení vegetace, které budou zajišťovat pracovníci ZS. Na jaře po probuzení sýslů bude provedena kontrola a pozorování zvířat v odchovu a následně v červnu, kdy by už měla na lokalitě aktivovat tohoroční mláďata, budou provedeny kontrolní odchyty a čipování.

Zoo Na Hrádečku

V odchovu v Zoo Na Hrádečku, který byl založen v roce 2023, bude v roce 2024 pokračovat základní péče o expozici, dokrmování sýslů a kosení vegetace, které budou zajišťovat pracovníci Zoo. Na jaře po probuzení sýslů bude provedena kontrola a pozorování zvířat v odchovu.

V případě dobrého stavu všech odchovů, tj. za předpokladu, že bude možné z nich celkem odebrat dostatečné množství jedinců a zároveň zachovat dostatečné množství zvířat pro jejich další fungování, bude přibližně v polovině července přistoupeno k repatriaci sýslů dle plánu v opatření 3.2.2 níže.

Pro zvýšení genetické variability v jednotlivých odchovech bude případně po konzultaci s odborníky v průběhu sezóny (v době, kdy to bude pro zvířata znamenat co nejmenší komplikace) provedena výměna několika málo jedinců mezi odchovy.

Realizace:

Aktivity týkající se odchovu sýslů v Zoo Praha, Zoo Brno, ZS Rozovy u Temelína, Zoo Hluboká, ZS Vlašim a Zoo Na Hrádečku byly až na výjimky splněny dle plánu. Jmenované spolupracující organizace zajistily péči o zázemí a příkrmování sýslů během sezóny a provedeny byly i kontrolní odchyty v některých odchovech.

V Zoo Praha bylo koncem července odchyceno 30 jedinců z výběhu kopytníků a byli vypuštěni do nové uzavřené voliéry, připravené již od předchozího roku na lokalitě Dívčí hrady v Praze. Výběh kopytníků a jeho přilehlé okolí zůstává také sýslů nadále osídlen. Bohužel se stále nepodařilo se Zoo Praha oficiálně uzavřít dohodu o spolupráci při realizaci ZP.

V Zoo Brno sice nebyl z časových důvodů proveden jarní kontrolní odchyt, sledováním však byl zjištěn dostatečný počet mláďat a podobně jako v předchozích letech bylo možné z tohoto

odchovu odebrat jedince pro účely vypouštění do volné přírody. V roce 2024 poskytla Zoo Brno 18 jedinců, kteří byli vypuštěni na lokalitu Božice – Borotice (podrobnosti viz dále v kapitole 3.2.2).

V ZS Vlašim se bohužel při jarním kontrolním odchytu podařilo chytit jen 7 jedinců, proto tento odchov nebyl využit jako zdroj jedinců pro vypouštění do volné přírody. Pozitivní zprávou je, že většinu odchycených sýslů tvořila mláďata. Budeme tedy doufat, že v následujícím roce bude situace lepší.

V Zoo Hluboká a v ZS Rozovy u Temelína byly v jarním období oba odchovy sledovány, jejich stav byl dobrý, s odpovídajícím počtem mláďat. Kontrolní odchvy proběhly až v letním období v rámci odchytů pro účely vypouštění. Bylo při nich odchyceno celkem 41 jedinců v Zoo Hluboká (23 samců a 18 samic; 15 dospělých a 18 mláďat) a 12 jedinců v ZS Rozovy (6 samců a 6 samic; 3 dospělí a 9 mláďat). Velká část těchto zvířat z obou chovů (především mláďata) byla vypuštěna do volné přírody v rámci posílení lokality Strakonice (25 jedinců) a pokračující repatriace na lokalitě Odolický vrch (6 jedinců) – podrobnosti k těmto akcím viz dále v kapitolách 3.2.2 a 3.2.3.

V Zoo Na Hrádečku byla situace v expozičním odchovu hned v prvním roce po jeho založení poměrně příznivá a bylo tak možné z něj odebrat 6 jedinců, kteří byli vypuštěni v rámci pokračující repatriace na lokalitu Odolický vrch (viz dále kapitola 3.2.2).

Kromě spolupráce s českými Zoo a záchrannými stanicemi se daří rozvíjet i spolupráci se zahraničními Zoo, které mají odchovy sýslů s vhodným genetickým původem. Tyto instituce se ochotně zapojují do záchranného programu a poskytují další zdrojové jedince sýslů pro repatriace a posilování malých kolonií. V roce 2024 jsme takto získali celkem 58 jedinců ze čtyř zahraničních Zoo: švýcarské Zoo Bern, švédské Zoo Nordens Ark a německých Zoo Opel a Zoo Norimberk. Více informací viz dále v kapitolách 3.2.2 a 3.2.3.

3.2.2 Repatriace sýsla obecného

RP:

V rámci tohoto opatření je pro rok 2024 plánováno pokračování repatriací a posilování v oblasti Českého středohoří a dále ve Strakonících a na jižní Moravě na lokalitě Božice - Borotice. Pro účely pokračujících repatriací a posilování by měli být prioritně využiti jedinci pocházející z českých chovů a z chovů spolupracujících německých zoologických zahrad. (Repatriace do NPP Mladá u Milovic, která je již několikátým rokem nabízena jako vhodná lokalita pro tyto účely, bude muset být pravděpodobně znovu přeložena na neurčito).

Realizace:

Realizace tohoto opatření proběhla dle původního plánu. Byl proveden druhý výsadek na lokalitě Odolický vrch v Českém středohoří a taktéž druhý výsadek na lokalitě Božice – Borotice na jižní Moravě. Lokalita Strakonice je výše v RP zmíněna chybně, neboť v tomto případě se jedná o posilování stávající málo početné kolonie, nikoliv o zakládání kolonie nové. Vypouštění ve Strakonících je tedy popsáno níže v kapitole 3.2.3.

Obě pokračující repatriace proběhly v polovině července. Dne 15. 7. bylo vypuštěno celkem 32 sýslů na lokalitu Božice – Borotice. 18 jedinců pocházelo z odchovu Zoo Brno a 14 jedinců bylo odchyceno na nedaleké lokalitě Miroslav, která v posledních letech velmi dobře

prosperuje. Dne 16. 7. pak bylo vypuštěno celkem 70 jedinců sysla obecného na lokalitu Odolický vrch. Zde vypuštěná zvířata pocházela jak z českých odchovů (ZS Rozovy u Temelína – 6 jedinců, Zoo Na Hrádečku – 6 jedinců), tak především ze zahraničních Zoo (Zoo Nordens Ark – 24 jedinců, Zoo Bern – 15 jedinců, Zoo Opel – 15 jedinců, Zoo Norimberk – 4 jedinci). V obou případech byly použity vypouštěcí ohrádky, umělé nory a úkryty a syslům byla na lokalitě poskytnuta potrava. Ohrádky byly po několika dnech odstraněny a lokality dále sledovány.

Ke všem vypuštěným jedincům jsou evidovány dostupné údaje (původ, věk, pohlaví, hmotnost, případně další informace). Pro všechny aktivity byly vyřízeny potřebné výjimky a souhlasy vlastníků pozemků.

3.2.3 Posilování malých populací sysla obecného

RP:

V rámci tohoto opatření bude v roce 2024 pokračovat monitoring a vyhodnocování na již posílených lokalitách. Bude-li k dispozici dostatek jedinců pro tyto účely (chovy zoologických zahrad), bude dle aktuální situace realizováno opětovné posílení lokality Strakonice a Božice - Borotice – na základě pravidelného hodnocení, tj. dle výsledků monitoringu 2024 a aktuálního stavu.

Realizace:

Realizace tohoto opatření proběhla také dle původního plánu - proběhlo posílení kolonie na lokalitě Strakonice. Lokalita Božice – Borotice je výše v RP zmíněna chybně. Sice se zde jednalo už o druhé vypouštění (po prvním v roce 2023), jedná se však o lokalitu, na které nebyl před prvním vypouštěním evidován žádný výskyt syslů, proto ji celkově řadíme do kategorie repatriací a zdejší vypouštění je popsáno výše v kapitole 3.2.2.

Posílení kolonie na letišti ve Strakonících proběhlo dne 18. 7. a bylo zde vypuštěno celkem 34 syslů. Byla to jednak zvířata pocházející z expozičního chovu Zoo Hluboká nad Vltavou (25 jedinců) a jednak zvířata přímo z lokality Strakonice (9 jedinců), která zde byla nalezena vyplavená po silných přívalových deštích a do doby vypouštění o ně bylo pečováno v Zoo Hluboká a v ZS Makov. Vypouštění bylo provedeno do připravených umělých nor, které byly poté uzavřeny naplněnými PET láhvemi a na lokalitě byla ponechána potrava. Láhve byly následně odstraněny a lokalita byla dále monitorována.

Opět byly evidovány dostupné informace o vypouštěných jedincích a byla vyřízena potřebná výjimka i souhlas vlastníka pozemků.

3.2.4 Prevence příbuzenského křížení u populací sysla obecného

V rámci tohoto opatření nebyly pro rok 2024 plánovány ani realizovány žádné konkrétní aktivity.

3.3 Monitoring

3.3.1 Monitoring stavu populace

RP:

Jarní kontrola lokalit proběhne v dubnu, popřípadě v květnu, letní celorepublikový monitoring se uskuteční v červnu a červenci. Jarní kontroly budou provedeny především garanty jednotlivých lokalit, letní monitoring bude prováděn realizačním týmem ZP ve spolupráci s garanty jednotlivých lokalit. Lokality budou svými garanty též průběžně (dle potřeby) navštěvovány, zejména za účelem smluvení a následné kontroly prováděného managementu tam, kde je na něj vydáván finanční příspěvek.

V Mladé Boleslavi na lokalitě Bezděčín proběhne monitoring nejen na území dosud monitorované EVL, ale také na sousedních pozemcích západně od letiště (směrem k lokalitě Sahara), kde byly v předchozím roce zaznamenány problémy související s výstavbou rodinných domů v místech, kde je možný, ale dosud neprokázaný výskyt sysla.

Dle situace budou prověřována případná hlášení o výskytu sysla na nových lokalitách (například na vinici Šobes na Znojemsku).

Realizace:

Jarní i letní monitoring proběhly dle plánu, výsledky letního monitoringu jsou shrnuty v závěrečné zprávě (Matějů a Čolobentičová, 2024), jejíž přílohou je i tabulka odhadů početnosti sýslů na jednotlivých lokalitách a plošné zákresy výskytu na jednotlivých lokalitách v NDOP. Zde uvádíme v Tabulce 3 vývoj početnosti na sledovaných lokalitách v letech 2008-2024. Trend vývoje celkové početnosti sysla obecného v ČR se jeví jako mírně negativní, posuzujeme-li však trendy na jednotlivých lokalitách, lze situaci vnímat spíše pozitivně.

Odhadované počty jedinců se oproti loňskému roku zvýšily (nárůst přinejmenším o 10 % oproti stavu v roce 2023) celkem na 19 lokalitách. Především na lokalitách Břeclav, Hnanice, Ivančice, Písečný vrch a Roudnice nad Labem byl vzestup početnosti sýslů velmi významný. U některých menších populací, například na lokalitách Biskoupky, Loděnice, Loužek či Bor však mohl být výrazný vzestup způsoben určitým podhodnocením odhadů v předchozím roce. Na 7 lokalitách byl pozorován pokles početnosti (větší než 10% oproti stavu v roce 2023), z toho na dvou lokalitách byl odhadovaný pokles více než 50% oproti předchozímu roku. Jedná se o lokality Hrušovany u Brna a Karlovy Vary - v obou případech byly zjevnou příčinou úbytku sýslů přivalové srážky, které zahubily část mladých, ale i dospělých jedinců. Na obou lokalitách však přežil dostatečný počet jedinců pro možnou budoucí obnovu populace. K určitému poklesu početnosti došlo i u některých dalších populací: Kolín, Miroslav a Radouč. Příčina poklesu zde není zcela zřejmá. Mohlo by jít jen o náhodné populační výkyvy, v případě Radouče také o snížení intenzity příkrmování. Místní populace sýslů však tento zaznamenaný pokles nijak významně neohrožuje.

Na 7 lokalitách zůstal počet sýslů oproti roku 2023 v podstatě nezměněn a na zbylých 7 lokalitách není možné trend jednoznačně vyhodnotit. Jde o uměle posilované populace, populace na lokalitách ve vinicích či populace známé jen krátkou dobu.

Populace sýslů na lokalitách Čejč a Obora v roce 2024 pravděpodobně zanikly. V případě lokality Obora byla příčinou intenzivní predace sýslů domácími kočkami, v případě lokality Čejč nejsou důvody vymizení sýslů jednoznačně zřejmé. Obě lokality by však měly být zevrubně zkontrolovány i v příštím roce. Výskyt sýslů se v letošním roce nepodařilo potvrdit na lokalitě Jaroslavice – V Pustinách, místo je však velmi nepřehledné a výskyt sýslů se zde monitoruje jen obtížně.

Celková početnost sýslů v ČR byla odhadnuta na **5 859 jedinců**, jejich výskyt byl potvrzen na **40 lokalitách** v ČR. Tento výsledek je tedy srovnatelný s čísly v roce 2023.

Výskyt sysla na vinici Šobes na Znojemsku nebyl z časových důvodů ověřován.

Tabulka 3. Přehled odhadované početnosti sýslů na jednotlivých lokalitách. Od roku 2015 již považujeme lokality Hrádek a Raná díky jejich propojení za jednu společnou lokalitu, pro účely zachování kontinuity jsou však v této tabulce stále uváděny odděleně. Údaje jsou převzaty ze závěrečné zprávy monitoringu sýsla obecného v ČR v roce 2024. Čísla s otazníkem značí nejisté údaje.

Lokalita	Odhadovaná početnost v letech																
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bezděčín	250	350	300	150	80	120	270	600	600	700	1 000	1 000	1000	1000	1000	750	750
Biskoupky	110	230	140	25	50	50	90	130	80	130	130	130	150	70	35	12	20
Bořítov	200	200	200	200	200	240	250	280	300	300	250	280	300	290	300	290	300
Božice - Borotice																	60
Břeclav - Ladná	35	35	35	45	20	10	5	1	15	10	10	0?	25	30	35	35	90
Čejč	20		40?	40?	40?	30?		20?	10?	10?	15?	25?	25?	10	10?	10?	0?
Havraníky (ohrada s koňmi)															10?	3?	3?
Hliniště												85?	0	48	45	35	50
Hnanice - hřiště									5	5	3?	2?	5?	10	15	10	15
Hnanice – U Sklepní uličky												10?	20?	25	30	15	30
Hnanice – vinice								15?	10	10	5?	5?	10?	5	5?	1?	3?
Hodkovice nad Moh.	10	10	10	5	3	5	5	4	2	21	35	60	70	120	220	300	350
Hrádek	130	150	300	320	350	350	400	350	350	320	300	400	300	70	240	240	350
Hrušovany u Brna	100	80?	80?	100?	70?	70?	80?	100?	150?	180?	250?	350?	350?	350	400?	400?	70?
Ivančice	25	15	15	10	10	5	10	10	15	25	30	40	50	40	60	60	100
Jamolice	100	150	150	130	130	110	170	180	140	140	180	220	150	120	150	150	200
Jaroslavice – hřiště										25	25	30	65	30	15	15	18
Jaroslavice – nám. Prátele	10?	5?	5?	0?	0?			1	1?	3?	1?	10?	10?	10?	15?	15?	10?
Jaroslavice – nám. Evropy												zatím bez odhadu	10?	5?	5?	5?	10?
Jaroslavice – vinice nad lokalitou V Údolí													zatím bez odhadu	10?	5?	5?	0?
Karlovy Vary – golf	60	70	100	200	200	45	15	10	28	37	50	100	100	70	180	200	80
Kolín	50	70	100	100	150	85	130	90	85	65	65	70	80	80	80	125	100
Kyjov – Milotice	250	400	400	400	400	400	450	350	200	240	120	170	60	140	160	250	230
Loděnice	50	10	13	20	8 (15-20)	10	25	25	30	40	40	30	15	30	40	3	12

Medlánky	120	130	200	400	550	500	550	500	600	600	550	450	450	550	500	400	400
Mirotlav	10	25	55	70	80	220	270	300	350	400	650	750	800	800	800	850	700
Mirotlav – zahrádka a okolí											desítky	desítky	vyšší desítky	30?	desítky	40?	40?
Mohelno	70	60	75	75	90	100	100	100	100	80	70	75	140	80	120	90	90
Obora u Boskovic						45	35	35	30	20	40	50	40	45	5	5	0?
Odolický vrch																	50
Písečný vrch										57	80	50	70	38	25	30	50
PR Nad řekami	20	35	55	50	35	30	30	20	45	50	70	70	45	45	50	25	20
Radouč	20	60	35	70	100	100	100	180	280	300	450	700	1500	900	600	500	350
Raná	250	250	150	150	200	200	300	380	500	550	650	700	700	80	80	100	130
Roudnice nad L.	100	100	100	100	60	45	45	50	50	20	10	30	40	15	70	150	230
Strakonice – letiště	75	40	40	50	60	20	55	60	60	75	150	200	90	10	0	15?	35
Trhovky/Bor/Loužek	60	70	90	95	60	55	50	65	75	0/5/130	0/5/140	0/10/130	0/8/110	-/10/100	-/0/5	-/2/5	-/3/10
Trója													15	20	20	10	5
Valtice								10 (Rakousko)	30? (Rakousko)	20?	0	0	5?	15:	15?	10?	5?
Velká Dobrá	15	15	10	20	25	20	30	40	100	230	400	400	700	400	400	450	400
Velké Pavlovice	40	40?	40?	50?	60?	90?	600?	500?	500?	500?	550?	550?	250?	20?	30?	35?	40?
Velké Pavlovice – Šlechtitelka														40	5?	0	0?
Vyškov	650	600	600	550	500	550	650	500	250	350	300	350	300	240	250	400	450
Celkový odhad početnosti	3564	3755	3779	3714	3641	3376	4103	4277	4263	4788	5662	6356	7255	5436	5530	5500	5678
Celkový odhad početnosti včetně nejistých údajů	3599	3908	3954	3879	3821	3596	4798	4992	5049	5673	6637	7541	8063	6001	6030	6030	5859

3.4 Výzkum

RP:

Z výzkumných aktivit budou pokračovat aktivity na mladoboleslavských lokalitách (Radouč a Bezděčín), jejichž cílem bude zjistit, kdy se probouzí místní populace syslů. Bude oslovena veřejnost s prosbou o hlášení pozorovaných syslů. Data budou sbírána v období od ledna do konce března (období probouzení syslů) a od srpna do konce října (období, kdy se druh ukládá ke spánku). Získaná data budou nápomocná při ochraně druhu. Z výzkumných aktivit bude na mladoboleslavských lokalitách v roce 2024 pokračovat výzkum, který realizuje Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, v rámci kterého budou sysli zváženi, bude zjišťován poměr pohlaví, zda se jedinci množí a dále budou odebrány vzorky na zjištění stresových hormonů, parazitů a mikrobiomu. Cílem výzkumu je zhodnotit dopady nekontrolovaného přikrmování veřejností na silně dotčenou populaci a porovnat stav této populace s minimálně dotčenou populací nacházející se na stejné lokalitě (Radouč) a s nedotčenou populací nacházející se na jiné lokalitě (Bezděčín). Výsledná zjištění budou nápomocná při dalším nastavování managementu a aktivit na lokalitách sysla obecného a při hledání vhodných zdrojových lokalit pro repatriace tohoto chráněného druhu. V případě zájmu studentů budou zadány další bakalářské či diplomové práce zaměřené na výzkum sysla obecného.

Realizace:

Z výzkumných aktivit probíhalo v roce 2024 zpracování dat získaných v předchozích letech na lokalitě Radouč. Byl sepsán článek o vlivu přikrmování a následných regulačních opatření na této lokalitě, který byl publikován počátkem března 2025 v časopise Příroda (Schneiderová et al.: Vliv neřízeného přikrmování na populaci sysla obecného a dopad regulačních opatření). Pokračovaly i analýzy vzorků střevních parazitů a mikrobiomu z lokality Radouč, k tomuto tématu je v přípravě další vědecký článek.

V dubnu 2024 byl zahájen projekt „Genetická diverzita populací sysla obecného v ČR“ podpořený v rámci programu Prostředí pro život Technologické agentury ČR. Jeho cíle jsou: 1) zjistit současnou genetickou diverzitu volně žijících populací sysla obecného v ČR a porovnat ji s historickými daty, 2) zjistit současnou genetickou variabilitu ex-situ chovů a 3) sestavit certifikovanou metodiku transferů sysla obecného vedoucí ke zvýšení genetické variability a životaschopnosti jeho populací. Projekt by měl probíhat do konce roku 2026, v prvním roce se soustředil především na získání potřebných povolení, odchyty jedinců a odběry vzorků. V průběhu června byly provedeny odchyty na čtyřech lokalitách (Karlovy Vary – golfové hřiště, letiště Hrádek, Raná a Hlaniště pod Milou), kde byly odebrány tkáňové vzorky pro následnou genetickou analýzu od celkem 80 jedinců sysla obecného. K analýzám jsou zároveň k dispozici i vzorky odebrané v předchozích letech.

3.5 Výchova a osvěta

RP:

V rámci výchovy a osvěty budou v roce 2024 při vhodných příležitostech distribuovány různé propagační materiály vytvořené v předchozích letech (např. brožury, komiks, letáky, pexeso, výukový program, putovní výstava či materiály zpracované přímo pro orgány ochrany

přírody). Exkurze a akce pro veřejnost (např. již tradiční syslí aktivity spojené se Slavnostmi stepí v Českém středohoří nebo s meruňkobraním ve Velkých Pavlovicích, Tradiční výprava za sysly na golf v Karlových Varech či přednáška pro veřejnost na lokalitě Radouč) proběhnou v závislosti na možnostech organizátorů. Nadále budou v provozu i dosud využívané webové stránky o syslech (např. <http://www.zachranneprogramy.cz/sysel-obecný/>, <https://www.syslinavinici.cz/>) a aktivity spojené s udílením „syslích známek“ vinařům a sadařům, na jejichž pozemcích se sysel v ČR vyskytuje.

Na lokalitě Radouč v Mladé Boleslavi bude ve spolupráci s ČSOP čtvrtým rokem pokračovat činnost informačních „syslích“ hlídek, jejichž cílem bude, stejně tak jako minulé roky, šířit povědomí veřejnosti o záchranném programu pro sysla, a také apelovat na návštěvníky, aby sysly na Radouči nekrmili respektive nekrmili je nevhodnou potravou. Hlídky budou na lokalitě působit od června do srpna, tedy v době nejvyšší aktivity syslů.

Nadále bude probíhat i komunikace s uživateli pozemků na lokalitách s výskytem sysla, a to zejména v souvislosti se zajištěním vhodného managementu, užší spolupráci se zemědělci na lokální úrovni předpokládáme i při řešení výše uvedeného výzkumného projektu.

Realizace:

Aktivity v rámci tohoto opatření proběhly dle plánu. Propagační materiály byly distribuovány např. na následujících akcích: přednáška o syslech pro veřejnost v ekocentru Klenice (2. 4.), obdobná přednáška pro členy tzv. syslích hlídek (28. 4.), Slavnosti stepí na vrchu Raná v Českém středohoří (18. 5.), exkurze s výkladem o syslech na lokalitách Radouč a Karlovy Vary – golf (obě 16. 6.). Nadále fungovaly i webové stránky věnující se problematice ochrany sysla obecného (<https://www.zachranneprogramy.cz/sysel-obecný/>, www.syslinavinici.cz, <https://broz.sk/projekty/life-sysel/>).

Na lokalitě Radouč v Mladé Boleslavi působily čtvrtým rokem tzv. syslí hlídky, jejichž úkolem je v období nejvyšší aktivity syslů (červen – srpen) provádět strážní informační službu – apelovat na návštěvníky, aby sysly nekrmili, resp. nekrmili je nevhodnou potravou a zároveň zájemce informovali o životě syslů a o probíhajícím záchranném programu. Hlídky byly opět koordinované Českým svazem ochránců přírody a účastnilo se jich celkem 12 dobrovolníků. Bylo zaznamenáno několik incidentů, včetně sysla usmrčeného psem, další nepříjemností pak bylo opakované posprejování informačních cedulí. Celkově ale lze hodnotit působení hlídek jako úspěšné a návštěvníky pozitivně přijímané. Celkem bylo provedeno 1 923 intervencí a nejvyšší počet intervencí za den byl 56. Při rozhovorech s lidmi hlídaři zároveň rozdávali různé osvětové materiály (letáčky, pracovní listy pro děti, razítka).

V rámci projektů Monitoring a podpora sysla obecného na jižní Moravě 2024 a LIFE Sysel byl realizován informační stánek při akci Meruňkobraní ve Velkých Pavlovicích a dvě přednášky (přednáška „Repatriační a posilovací akce sysla obecného“ v rámci odborného semináře Přírodní rozmanitost a ochrana přírody v praxi v Telči a přednáška „Sysel v proměnách krajiny“ v prostorách Masarykovy Univerzity v Brně). Pro osvětové akce byly vytvořeny nové poutače, informační brožura a instalována byla informační tabule v Miroslavi. Vydána byla společná tisková zpráva AOPK ČR, MŽP ČR a ALKA Wildlife „Na Znojensku vzniká nová kolonie sysla obecného. Vzácní savci našli domov u Božic“ a pro Českou televizi byla připravena reportáž Ochrana syslů na vinicích (Události v regionech 26. 6. 2024). Dále bylo publikováno několik aktualit na webu www.syslinavinici.cz a facebooku Záchranné programy ohrožených druhů a ALKA Wildlife, youtube kanále Ze života syslů. Funkční je mapová aplikace <http://mapa.syslinavinici.cz>. Nadále probíhá komunikace s vinaři a sadaři, známku Sysli na vinici získala nově dvě vinařství z Jaroslavic.

Možnost prohlédnout si sysly nabízely v roce 2024 expozice v Zoo Hluboká nad Vltavou a Zoo Na Hrádečku, a také Zoo Praha, kde je možné sysly pozorovat ve výběhu žiraf a kopytníků.

3.6 Ostatní opatření

RP:

V této kategorii nejsou pro rok 2024 plánována žádná konkrétní opatření. Podobně jako v předchozích letech budou postupně doplňovány základní relevantní údaje (vlastnické vztahy, stav managementu a jeho výhledy, apod.) o případných nově objevených lokalitách.

Realizace:

3.6.1 Doplnění informací o stávajících lokalitách výskytu druhu

Aktivita spadající do tohoto opatření jsou realizovány průběžně dle potřeby a situace na jednotlivých lokalitách.

3.6.2 Výběr a hodnocení lokalit potenciálně vhodných pro repatriace a stanovení repatriačního plánu

Předběžný výběr lokalit vhodných pro repatriaci či posílení byl proveden po skončení sezóny dle metodik ZP a následně byl také diskutován na společném setkání garantů lokalit a dalších odborníků spolupracujících na realizaci ZP. Podrobnosti jsou uvedeny v Realizačním projektu ZP pro sysla obecného pro rok 2025. Finální rozhodnutí o místech a počtu vypouštění syslů však bude možné jako obvykle učinit až podle aktuální situace v sezóně 2025 a na základě mnoha různých faktorů (výsledky jarního monitoringu, stav biotopu na uvažovaných lokalitách, počet zdrojových jedinců v odchovech, atd.).

3.6.3 Podpora akceptace sysla v zemědělské krajině

V rámci tohoto opatření nebyly v roce 2024 realizovány žádné konkrétní aktivity.

DALŠÍ:

Dle aktuální potřeby budou ve spolupráci s danými orgány ochrany přírody vyřizovány např. žádosti o výjimky k různým akcím na jednotlivých lokalitách či další potřebná vyjádření.

Koncem roku bude již tradičně uspořádáno setkání garantů lokalit a dalších odborníků spolupracujících na realizaci záchranného programu.

Realizace:

Spolupráce s dalšími orgány ochrany přírody probíhala dle potřeby, jednalo se většinou o vzájemné informování či konzultace ohledně dění na jednotlivých lokalitách (např. Ivančice, Bezděčín, Roudnice nad Labem, Vyškov).

Dne 27. 1. 2025 proběhlo setkání garantů lokalit a dalších odborníků spolupracujících na realizaci ZP sysla obecného. Setkání se uskutečnilo v kombinované formě, tedy prezenčně na

ústředí AOPK ČR, za současného online přenosu formou videokonference. Na setkání byl mj. stanoven realizační tým ZP pro sysla obecného.

SHRnutí A Závěr

1. Zajištění managementu a vývoj na jednotlivých lokalitách

Management vegetace probíhal na většině lokalit odpovídající formou i díky podpoře zajišťované v rámci záchranného programu z několika dotačních programů (NPO-POPFK, PPK) či z příspěvků některých krajských úřadů. Na většině lokalit byl management vegetace zhodnocen jako velmi dobrý, resp. vyhovující, nedostatky v údržbě byly zaznamenány jen na 4 lokalitách. Na lokalitách Radouč a Nad řekami byla příliš vysoká vegetace v okrajových částech, v Biskoupkách a Božicích pak byla vyšší vegetace zaznamenána později v sezóně a částečně komplikovala sčítání při letním monitoringu. Z dlouhodobého hlediska se jeví jako problematická lokalita Hrubšice – Biskoupky (zkráceně Biskoupky), kde se zejména v důsledku množství různých soukromých vlastníků pozemků nedaří nastavit odpovídající režim pravidelných sečí.

V Tabulce 4 je uvedeno 14 lokalit s nejvyšší odhadovanou početností při letním monitoringu 2024. Hranice pro tuto početnost je 100 jedinců. Tyto lokality představují z hlediska početnosti asi 86 % z celkové populace sysla v ČR, což je o něco méně než v předchozím roce (92 %) – viz Tabulka 5. Celkový počet tzv. „stovkových“ lokalit se oproti roku 2023 o jednu snížil (viz též Tabulka 5), jejich složení zůstalo víceméně stejné: ze seznamu vypadly lokality Hrušovany u Brna a Karlovy Vary – Olšová vrata, kde v obou případech došlo k více než 50% poklesu početnosti vlivem přívalových srážek. Naopak nově se mezi „stovkové“ lokality zařadily Ivančice.

Celkově lze výsledky monitoringu sysla v roce 2024 shrnout v následujících základních bodech: celková odhadovaná početnost pro ČR se oproti předchozímu roku mírně snížila a v porovnání s odhadem v roce 2020, kdy bylo zaznamenáno prozatímní maximum, zůstává poměrně nízká, pravděpodobně vlivem proměnlivého počasí. Výskyt byl potvrzen na 40 lokalitách, což je stejný počet jako v předchozím roce. U největších (tzv. „stovkových“ lokalit) došlo při srovnání výsledků z let 2023 a 2024 v 6 případech k nárůstu početnosti, v 7 případech k poklesu početnosti a ve 2 případech zůstal odhad totožný. S výjimkou poklesu na lokalitách Hrušovany u Brna a Karlovy Vary – golf a nárůstu na lokalitě Roudnice nad Labem se však jednalo o pouze mírné rozdíly. Celkový trend vývoje početnosti sysla obecného v ČR se jeví jako mírně negativní. Pokud však posuzujeme vývoj na jednotlivých lokalitách, je trend spíše opačný. Z celkového počtu lokalit se odhady jedinců oproti loňskému roku zvýšily (nárůst přinejmenším o 10 % oproti stavu v roce 2023) celkem na 19 lokalitách. Především na lokalitách Břeclav, Hnanice, Ivančice, Písečný vrch a Roudnice nad Labem byl vzestup početnosti syslů velmi významný. U některých menších populací, například na lokalitách Biskoupky, Loděnice, Loužek či Bor však mohl být výrazný vzestup způsoben určitým podhodnocením odhadů v předchozím roce. Na 7 lokalitách byl pozorován pokles početnosti (větší než 10 % oproti stavu v roce 2023), z toho na dvou lokalitách byl odhadovaný pokles více než 50% oproti předchozímu roku. Jedná se o již zmíněné lokality Hrušovany u Brna a Karlovy Vary. V obou případech byly zjevnou příčinou úbytku syslů přívalové srážky, které zahubily část mladých, ale i dospělých jedinců. Na obou lokalitách však přežil dostatečný počet jedinců pro možnou budoucí obnovu populace. K určitému poklesu početnosti došlo i u některých dalších populací (Kolín, Miroslav, Radouč). Příčina v těchto případech není zřejmá, mohlo by jít jen o náhodné populační výkyvy, v případě Radouče také o snížení intenzity přikrmování. Místní populace syslů však tento zaznamenaný pokles nijak významně neohrožuje. Na 7 lokalitách zůstal počet syslů oproti roku 2023 v podstatě nezměněn a na

zbylých 7 lokalitách není možné trend jednoznačně vyhodnotit. Jde o uměle posilované populace, populace na lokalitách ve vinicích či populace známé jen krátkou dobu.

Populace sýslů na lokalitách Čejč a Obora v letošním roce pravděpodobně zanikly. V případě lokality Obora byla příčinou intenzivní predace sýslů domácími kočkami v případě lokality Čejč nejsou důvody vymizení sýslů jednoznačně zřejmé. Obě lokality by však měly být zevrubně zkontrolovány i v příštím roce. Výskyt sýslů se v letošním roce nepodařilo potvrdit na lokalitě Jaroslavice – V Pustinách, místo je však velmi nepřehledné a výskyt sýslů se zde monitoruje jen obtížně.

2. Realizace polopřirozených odchovů

Vývoj v odchovech sysla obecného v roce 2024 považujeme oproti předchozím sezónám za průměrný. Ve 4 z 6 chovů se podařilo zajistit reprodukci v takovém počtu, aby mohli být jedinci využiti pro vypuštění na lokality ve volné přírodě. Pozitivem je úspěch v odchovu Zoo Na Hrádečku, který byl založen v roce 2023 a hned v následující sezóně poskytl jedince k vypouštění, byť v nevelkém počtu (6 jedinců).

Celkem bylo v sezóně 2024 pro účely vypouštění do volné přírody využito 55 sýslů z českých polopřirozených chovů: 31 jedinců ze Zoo Hluboká nad Vltavou a ZS Rozovy u Temelína, 18 jedinců ze Zoo Brno a 6 jedinců ze Zoo Na Hrádečku. Celkově lze na základě provedených odchytů konstatovat, že sýslové jsou v odchovech obecně v dobrém zdravotním stavu, na podzim pak standardně začali hibernovat.

Kromě sýslů z českých odchovů byla v roce 2024 vypuštěna do volné přírody také zvířata ze zahraničních Zoo, a to v rekordním počtu 58 jedinců. Sysly pro vypouštění nám poskytly hned 4 zoologické zahrady: německé Zoo Opel (15 jedinců) a Zoo Norimberk (4 jedinci), se kterými probíhá spolupráce už po mnoho let, dále švédská Zoo Nordens Ark (24 jedinců), která poskytla svá zvířata potřetí, a poprvé se v roce 2024 zapojila také švýcarská Zoo Bern (15 jedinců). Díky tomu byl rekordní i celkový počet jedinců z odchovů, kteří byli vypuštěni v rámci repatriací či posilování málo početných kolonií (113 sýslů). Přehled jedinců využitých doposud v rámci ZP pro účely vypouštění a pocházejících z českých nebo zahraničních odchovů uvádí **Tabulka 6**.

3. Početnost populace v ČR

V roce 2024 byla celková početnost odhadnuta na 5 859 jedinců, což představuje mírný pokles oproti předchozímu roku. Celkový trend vývoje početnosti sysla obecného v ČR se jeví jako mírně negativní, posuzujeme-li však trendy na jednotlivých lokalitách, lze jej označit za spíše mírně pozitivní (viz bod 1. výše).

4. Repatriace a posilování malých populací

I tyto aktivity v roce 2024 úspěšně pokračovaly. Bylo provedeno druhé posílení na letišti ve Strakonících a také druhá fáze repatriací na lokalitách Odolický vrch v Českém středohoří a Božice – Borotice na jižní Moravě.

Ve Strakonících bylo dne 18. 7. vypuštěno celkem 25 jedinců (13 samců a 12 samic) z odchovu Zoo Hluboká nad Vltavou. Zároveň bylo zpětně vypuštěno i 9 jedinců, kteří byli na lokalitě nalezeni vyplavení po silných přívalových deštích v počátku sezóny. Vypouštění proběhlo do připravených umělých nor bez použití vypouštěcích ohrádek, v místech, kde na letišti po silných deštích nezůstává stát voda. Další vývoj na této lokalitě bude patrně záviset především na tom, zda a jak velká část zvířat se v rámci adaptace přesune do částí letiště, které bývají přívalovými srážkami nejvíce zasaženy.

Na lokalitu Odolický vrch bylo dne 16. 7. vypuštěno do připravených umělých nor ve vypouštěcích ohrádkách i samostatně celkem 70 sýslů (31 samců a 39 samic) pocházejících z odchovů ZS Rozovy (6 jedinců), Zoo Na Hrádečku (6 jedinců), Zoo Nordens Ark (24

jedinců), Zoo Bern (15 jedinců), Zoo Opel (15 jedinců) a Zoo Norimberk (4 jedinci). Jednalo se o druhou fázi zakládání nové kolonie, která byla zahájena už v roce 2023 vypuštěním 40 zvířat. Lokalita se nachází pouze 1,2 km SV od lokality Milá - Hliniště a měla by být dalším dílčím prvkem při obnově metapopulačního charakteru výskytu sysla obecného v lounské části Českého středohoří.

Na lokalitu Božice – Borotice bylo ve dnech 10. 7. a 15. 7. vypuštěno celkem 32 syslů (16 samců a 16 samic) původem z odchovu Zoo Brno (18 jedinců) a z početné moravské populace v Miroslavi (14 jedinců). Vypouštění proběhlo opět s využitím umělých nor ve vypouštěcích ohrádkách. Podobně jako v případě Odolického vrchu se jednalo o druhou fázi repatriace, kdy první vypouštění proběhlo v roce 2023 díky možností využít 147 syslů y bratislavského letiště.

Ke všem odchytům, transferům a vypouštěním byly s předstihem u kompetentního orgánu ochrany přírody vyřízeny veškeré výjimky a souhlasy. Po vypuštění probíhal na lokalitách monitoring ve zvýšené intenzitě a bylo zde distribuováno krmění v podobě neloupaných slunečnicových semínek a ovoce.

Výběr lokalit pro další repatriaci a posílení bude proveden počátkem roku 2025, v případě posilování i s ohledem na jarní kontroly uvažovaných kolonií.

Tabulka 4. Přehled lokalit s odhadovanou početností 100 a více jedinců dle početnosti v roce 2024 a zhodnocení managementu v roce 2024.

Lokalita	Odhadovaná početnost v roce 2024	Stav managementu v roce 2024
Bezděčín	750	velmi dobrý
Miroslav	700	velmi dobrý
Raná + Hrádek	480	velmi dobrý
Vyškov	450	velmi dobrý
Brno - Medlánky	400	velmi dobrý
Velká Dobrá	400	velmi dobrý
Hodkovice n. M.	350	velmi dobrý
Radouč	350	ne zcela vyhovující (v okrajových částech lokality)
Bořítov	300	velmi dobrý
Kyjov - Milotice	230	velmi dobrý
Roudnice n. L.	230	velmi dobrý
Jamolice	200	dobrý
Ivančice	100	dobrý
Kolín	100	velmi dobrý

Tabulka 5. Vývoj počtu lokalit s odhadem početnosti sysla 100 a více jedinců v jednotlivých letech od zahájení realizace ZP a srovnání procentuálního zastoupení jedinců na těchto lokalitách v rámci celé ČR.

Rok	Počet "stovkových" lokalit	Odhad počtu syslů na "stovkových" lokalitách	Celkový odhad početnosti v ČR	Zastoupení početnosti na "stovkových" lokalitách z celkového odhadu
2008	12	2 910	3 599	81%
2009	11	3 160	3 908	81%
2010	13	3 290	3 954	83%
2011	13	3 200	3 879	82%
2012	11	3 030	3 821	79%
2013	11	2 890	3 596	80%
2014	13	4 240	4 798	88%
2015	12	4 320	4 992	87%
2016	13	4 420	5 049	88%
2017	14	5 070	5 673	89%
2018	15	6 070	6 637	91%
2019	16	6 890	7 541	91%
2020	14	7 160	8 063	89%
2021	13	5 170	6 001	86%
2022	14	5 400	6 030	90%
2023	15	5 555	6 033	92%
2024	14	5 040	5 859	86%

Tabulka 6. Souhrn celkového počtu jedinců z českých a zahraničních odchovů využitých pro vypouštění do volné přírody v ČR.

Rok	Celkem v daném roce z českých odchovů	Celkem v daném roce ze zahraničních odchovů	Celkem vypuštěno v daném roce z odchovů
2016	22	0	22
2017	77	22	99
2018	77	0	77
2019	95	10	105
2020	55	25	80
2021	45	46	91
2022	34	32	66
2023	62	13	75
2024	55	58	113

Financováno Evropskou unií. Údaje a informace zveřejněné v tomto vyhodnocení realizačního projektu vyjadřují názor či stanovisko pouze Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, nikoliv Evropské unie ani CINEA. Evropská unie ani CINEA nejsou odpovědní za jakékoliv použití informací, které toto vyhodnocení realizačního projektu obsahuje.